СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 269. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 18-го листопаду 1940. No. 269. Jersey City, N. J., Monday, November 18, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОРДЕЛ ГОЛ ДАЛІ БУДЕ В КАБІНЕТІ

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту Кордел Гол сказав своїм приятелям, що він рішився далі залишатись у кабінеті Рузвелта і служити в департаменті стейту впродовж наступних чотирьох літ. В той спосіб він буде секретарем, що зо всіх служив найдовше. З приводу цього американські політичні кола, майже без розбору, висказують своє задоволення. Бо Кордел Гол у заграничній політиці виявив великий хист і рівновагу духа. Навіть Вендел Вилкі, републиканський президентський кандидат, в часі виборчої кампанії заявляв своїм найближчим товаришам, що Кордела Гола задержить, колиб вийшов президентом.

ТУНЕЛЬ ДО КВІНС ВІДКРИТИЙ.

Ню Йорк. Великий тунель, що коштував 58 міліонів долярів, сполучуючий середину Ню Йорку, дільницю Менгетену, з дільницею Квінс, відкритий. Відкрив його минулої пятниці офіційно голова міської ради Нюболд Моріс. Після переїзду офіційної валки тунель віддано до ужитку публики. За переїзд авта числять по 25 центів.

ГУВЕР ЗАКЛИКАЄ ДО ПОМОЧИ В ЕВРОПІ.

ПОФКІПСІ (Ню Йорк). — Герберт Гувер у промові в каледжі Васара, говорив, що треба конче післати поміч підбитим німцями европейським краям, зокрема Норвеґії, Голяндії, Бельґії і „центральній Польщі", та доказував, що на Америці лежить моральне зобовязання супроти тих країв. Коли їм Америка не поможе, то не лиш страшний голод вибухне в тих краях, але вибухнуть також пошести, які заберуть велику скількість населення. Він говорив далі, що люди Бельґії вже нині голодують. Голяндці вбивають свою худобу, щоб проживитись, а в Варшаві вибухла пошесть тифу. Він казав, що Америка повинна постаратись про запевнення від Німеччини, що харчі будуть доручені тим, яким їх висилають, а також про дозвіл від Анґлії на їх перевіз.

ПРИЇЗД ВАРҐАСА ДО АМЕРИКИ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійська преса оповістила, що бразилійський президент-диктатор, Жетуліо Варґас, скористає з запрошення президента Рузвелта і приїде до Вашинґтону на весну в гості.

ЧУЖИНЦІ НЕ МОЖУТЬ АДОПТУВАТИ ДИТИНИ.

АТЛАНТИК СИТІ. — Сирітський суд не дозволив подружу Барбаджелльо, що є італійськими громадянами, адоптувати сироту, що є американським громадянином. Барбаджелі можуть бути відкликані, або відослані до Італії, а на тім потерпілаб дитина, говорив суддя.

ОФІЦІЙНЕ ПРИЗНАННЯ ГРЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент стейту з тяжким серцем признав, що між Грецією й Італією таки існує війна. З цим офіційним признанням департамент відволікав можливо якнайдовше, сподіваючись, що цей конфлікт зльокалізується. Тим більше, що представники обох країв не виїздили домів, а далі перебували в ворожих краях. Тепер війна затягнулася на добре і годі було далі з офіційним признанням зволікати.

ПРОТЕСТ ПЕРЕД ЕСПАНСЬКИМ УРЯДОМ.

ВАШИНҐТОН. — Америка на руки еспанського представника зложила застереження відносно зброєння тої міжнародньої смуги в Альжирі, яку недавно Еспанія окупувала. Проти самого захоплення Америка не виступнає. Але перестерігає, колиб Еспанія хотіла її озброювати.

КЛОПІТ В МОНТЕВІДЕО.

МОНТЕВІДЕО (Уруґвай). — Конкуруючі політичні партії скористали з цього, що монтевідейський уряд згодився розбудувати в себе бази і зробити їх доступними для кораблів всіх амерканських країв, та почали аґітувати, щоб уряд відступив ті бази на власність Америці, та що через те Уруґвай тратить свою суверенність. Аґітація приняла такі широкі міри, що вже дотепер кілька міністрів зрезиґнувало.

ПОМІЧ ДЛЯ КИТАЮ.

НЮ ЙОРК. — Американська письменниця Перл Бок станула на чолі комітету, який поставив собі за завдання зібрати на міліон долярів ріжних лікарський інструментів для Китаю.

МЕРКУРІЙ ПОСПІШИВСЯ.

ПАСАДІНА (Каліфорнія). — Вчені астрономічної обсерваторії в Пасадіна ствердили, що планета Меркурій, який 11 листопаду пересунувся через обличчя сонця, приспішився в своїм бігу аж на 30 секунд. Тепер вчені ломлять собі голову над тим прискоренням. Чому Меркурій мав спішитись? А може це не його вина, а сонця, або й землі? Хто завинив — ще точно не знати. Але що й у природі непорядки, це не улягає сумнівові, кажуть вчені.

НАЗНАЧЕННЯ НОВОГО ПРЕДСІДНИКА КОМІТЕТУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ПРАЦІ

Президент Рузвелт назначив нового члена до головного комітету взаємовідносин праці, на місце Ворена Медена, якому кінчиться реченець його служби в згаданім комітеті. Новоназначеним є професор політичних наук на університеті в Шікаґо, д-р Ґері Милис.

Довкола особи Медена творилось чимало непорозумінь. Його уважали за „лівого". А тому, що комітет взаємовідносин праці має величезні впливи, бо він рішає, чи в спорі робітників з власниками фабрик завинила одна сторона, чи друга — Меден, кажуть фабриканти, все забирав противну сторону і їм шкодив, не дивлячись на справедливість. Медена, говорили фабриканти, піддержували „ліві", до комуністів включно. Праві кола старались за те усунути Медена. Його старались усунути також умірковані робітничі кола, бо він мав виявляти односторонну прихильність для юній Конґресу Промислових Орґанізацій. Коли президент почав вагатись, що робити з Меденом як йому скінчиться перший реченець його назначення, Джан Луїс, голова К.П.О. почав натискати на президента, щоб той поновно його назначив. Відмова президента була одною з причин, що Джан Луїс у виборах виступив за Вилкого. Ґері Милис, натомісць, має бути умірковaних поглядів і є приємливий для капіталістів і для умірковaних робітничих орґанізацій. Його назначення зискало широкий відгомін по Америці.

СТРАЙК У ФАБРИЦІ ЛІТАКІВ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — У фабриці літаків, Волті, вибух страйк. Страйк викликала юнія автомобільних робітників, належача до К.П.О. Поверх пять тисяч робітників вийшло на страйк, уставивши сильні стійки пикетчиків з написами „Не перейдете!", „Держись здалека" і т. п. Страйкуючі робітники домагаються 75 ц. найменшої заплати на годину. Теперішня найнижча плата є 50 ц. на годину. Компанія обіцює кожному робітникові, що працює три місяці, дати 55 ц. на годину, а по шести місяцях 60 ц. Компанія каже, що щонайменше пів року забере, щоб підовчити робітника. Та це робітників не задоволило і вони вийшли на страйк, параліжуючи величезну фабрику воєнних літаків, яка працювала в останніх часах впродовж 24 годин на добу. Уряд вислав урядових представників в ціли полагодження спору.

НІМЦІ ЗНИЩИЛИ МАЛОЩО НЕ ЦІЛЕ МІСТО

Дотеперішня історія авіяції не записала ще такого нищення літаками-нищильниками, якого зазнало анґлійське місто Ковентрі, одно з найстарших, положене майже в самій середині Анґлії й відоме зо свого промислу. Німецькі летуни бомбардували це місто майже без перестанку цілу ніч. Населення міста числить коло 250,000 мешканців. Начислено найменше 1,000 нещасливих випадків. Тяжко наразі обчислити всі жертви, бо ціле місто в руїнах. Нема будинку, що не був би ушкоджений наслідком бомбових вибухів чи від потрясення. Та потерпіли найбільше шпиталі, церкви і доми бідних робітників. Фабрики зазнали відносно малої шкоди. Знищено церкву, що була одною з найкращих памяток середновічних часів. Націстична преса пише, що це бомбардування було відплатою за британське бомбардування Мінхену в часі, коли там був Гітлер св,яткуючи 17-літню річницю націонал-соціялістичної революції. Місто бомбардували яких 500 літаків, що літали дуже високо. Націсти подають, що це був „найбільший летунський наступ, який знає людська історія". І твердять, що він „завдав поважний удар британській авіяційній продукції".

ІТАЛІЙЦІ ДАЛІ ВІДСТУПАЮТЬ

Грецький комунікат подає, що грецькі війська, забравши 700 італійських вояків у полон, вдираються цілою силою в Альбанію. При тому помагають грекам британські летуни, що бомбардують італійські позиції.

ЛОНДОН І БЕРЛІН СИЛЬНО БОМБАРДОВАНІ

З британських і німецьких комунікатів виходить, що сильно потерпіли від нових бомбардувань Лондон і Берлін. В Берліні збомбардовано між іншим залізничу стацію, що є центральною для залізничих получень центральної Европи.

АТАКУЮТЬ ТЕРИТОРІЮ ЮГОСЛАВІЇ

Видно, що є сильні намагання втягнути Югославію у війну, коли вже четвертим наворотом нарушують її невтральність, бомбардуючи пограничне місто Бітолй. І це на протязі короткого часу, бо від вибуху грецько-італійської війни. Замітне те, що й тим разом теж не знати, чиї це літаки бомбардують.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ.—Коли скоївся вибух у фабриці підприємства „Юнайтид Рейлвей Сиґнал Корпорейшен" у Вудбриджу, Ню Джерзі, згинуло на місці вісім людей. З огляду на те, що менче-більше в той самий час скоїлися ще два інші випадки подібного роду в фабриках у східній частині краю, уряд почав докладний розслід, чи не було тут саботажу.

МОЛОТОВ ДЯКУЄ ГІТЛЕРОВИ ЗА „СЕРДЕЧНУ ГОСТИНУ"

МОСКВА.— Вячеслав Молотов, советський премієр і комісар заграничних справ, вступивши з поворотом з Берліна на советську територію, вислав до канцлера Гітлера телеґраму з „вдячністю" за те „щире приняття", якого він зазнав у Німеччині. Подібну телеґраму вислав Молотов ще й Рібентропови, німецькому міністрови заграничних справ, дякуючи йому за „гойну і теплу гостину".

ПРИВИТАЛИ З ВЕЛИКОЮ ЦЕРЕМОНІЄЮ.

МОСКВА. — На залізничу стацію вийшла повитати поворот В. Молотова маса високих советських урядовців, військових і дипльоматів. Молотови влаштовано з того приводу велику параду, в якій взяли участь всі представники держав „осі".

ЗАВДАННЯ СОВЄТІВ.

РИМ. — З того, як собі тут толкують відвідини Молотова в Берліні, треба вносити, що незабаром зачнеться велика німецька офензива в сторону Дарданелів, щоб звідтам піти далі й вдарити на Суезький канал. До цеї справи має бути притягнена Туреччина, яка мусить відступити від союзу з Великою Британією. До цього має наклонити Туреччину Сталін. І це мало бути одною з головних точок нарад у Берліні. Совєти мають переконати Туреччину, що даремні її пляни опиратись Німеччині.

ТАКИ НА ЩОСЬ ЗАНОСИТЬСЯ.

РИМ. — В Інсбруку відбулись сходини начальника ґенерального штабу італійської армії, маршала Бадолія, з начальним командантом німецьких воєнних сил, подевим маршалом Кайтлем. Кажуть, що наради мали за ціль довести до тісної військової кооперації між Берліном і Римом з огляду на надходячі нові важні воєнні операції.

ТУРКИ ТОЛКУЮТЬ СОБІ ПО СВОМУ.

ІСТАНБУЛ. — В Туреччині пильно слідять за німецько-совєтськими відносинами, але глядять на них холодно. Думають, що це біда затягнула Совєти до Берліна. А зокрема німецький спротив проти того, що Совєти домагаються виключної контролі над Дунаєм від Браїли до Сулини.

БРИТАНІЯ ПРО СОВЄТИ.

ЛОНДОН. — Уже сам британський уряд подає до відома, що він намагався довести до поправи британсько-совєтських відносин. Признає, що він запропонував Совєтам, що не возьме участи в ніякій війні проти Совєтів, що дасть Совєтам місце підчас мирової конференції по війні, та що вкінці згодиться і на признання Совєтам балтійських держав, які вони загарбали. За те все, каже британське міністерство заграничних справ, жадано від Совєтів тільки „більш прихильного становища". Та досі на це уряд не дістав ніякої відповіди. Але проте ще далі жде на неї.

ДИВУЮТЬСЯ, ЧОМУ УСТУПАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Американські кореспонденти пишуть з Лондону, що там дивуються, чому саме тепер британський уряд такий поблажливий, коли іде про Совєти і годиться признати їм балтійські держави, коли відмова цього признання була свого часу, тим, що звернула Совєти до Німеччини. Знову Франція, як кажуть, готова була признати Совєтам балтійські держави, щоби бути з ними в союзі.

НАСТУП НА ҐІБРАЛЬТАР.

БЕРН (Швайцарія). — Те, що еспанський міністер заграничних справ поїхав до Парижа, щоб відбути там конференції з представниками німецької влади, толкують собі тим, що в скорому часі наступить наступ „осі" на Ґібральтар. Очевидно, що в тому випадку Еспанія готова стати отверто по стороні Німеччини й Італії.

СИЛЬНЕ ТЕРТЯ МІЖ ФРАНЦІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ.

ВІШІ. — Нема ніякого сумніву щодо того, що французький уряд Петена сильно оґірчений на Німеччину за те, що націстичний уряд зачав нагло й несподівано евакуацію Льотаринґії, виселюючи звідтам французів до Франції, що є під владою уряду в Віші. Німецька влада хоче заселити цілу Льотаринґію самими німцями. Мабуть тими, що вийшли з балтійських держав і з Басарабії. Французам дають до вибору: пересилитись до Польщі, або до Франції. Французи вибрали Францію. І тепер тисячі мандрують в ту сторону, що не занята німцями. Уряд в Віші подав, що він нічого не знав про таку евакуацію, та що про неї не було ніякої мови в примирю з Німеччиною. Та проте не має надії, щоб це можна було змінити.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СТАЛІН, ГІТЛЄР І УКРАЇНА

Советський дипльомат і ґенерал (очевидно бувший!), Олександер Бармін, помістив в „Ди Ню Йорк Таймс" з 10. листопаду дуже цікаву статтю на тему тих поголосок, що зачали були кружляти про розрив між Гітлером і Сталіном, а ніби мають свій осередок в Лондоні й Вашинґтоні. Він пригадує, що подібні поголоски пущено в рух в 1939 році, точнісенько перед тим, як Сталін пішов забирати західньо-українські й білоруські землі, а Гітлер розгромлював Польщу. Бармін є тої думки, що Англії й Злученим Державам таки не вдасться відірвати Сталіна від Гітлера. Сталін не піде проти Німеччини навіть тоді, колиб вона забирала Україну. Так каже Бармін і це є те, що нас найбільше цікавить.

Бармін твердить, що Сталін не дуже зажурений тим, що може статись з Україною. Бо, каже він, навіть якби Гітлер побідив, то тоді матиме він доступ до величезних природних багатств в Африці й не буде потребувати України, бо деінде дістане ще більше. Це Сталін, очевидно, добре знає. Але якби було й інакше, то всеодно, твердить Бармін, Сталін не пішов би до війни з Німеччиною, а віддав би Україну без боротьби, щоби тільки вратувати своє панування і не наражатись на ризико. Що Сталін глядить на ту справу тсь так, а не інакше, можна пізнати до певної міри по тім, що писала советська „Правда" про українську справу 11. березня 1939 року. А писала вона тоді, як подає Бармін, таке:

„Замітне, що американська, британійська і французька преса роблять стільки шуму через Советську Україну. Ті людці малощо не позахрипали з крику, що німці машерують на Україну, — ніби тепер забирають Карпатську Україну, а наступної весни заберуть ще й Советську Україну. Воно виглядає на таке, що це підозріле тарахкання має на меті збудити в Советах гнів проти Німеччини, затроїти атмосферу і спровокувати конфлікт з Німеччиною без ніякої розумної причини, коли глядіти на це з боку Совєтів".

До цього Бармін подає, що й цього року знову деяка американська й англійська преса зачали писати про те, що Гітлер далі не спускає ока з України, щоб тим застрашити Совети. Та тепер, пише Бармін, советська преса вже не звертає на це навіть найменшої уваги. Так є, каже Бармін, що Совети змагають до мира за всяку ціну, бо предчувають, що поважний воєнний конфлікт був би для них руїною, розвалом СССР і кінцем большевизму та диктатури Сталіна.

Нотуючи ось такі чужі думки, ми раді, що зачинають появлятись голоси, що освітлюють, хочби тільки і мимоходом, справу України з дещо інчого боку, як це було досі. Бо так було, що часто преса, намагаючись помогти відтягнути Сталіна від Гітлера, завдавала при тому тяжкі удари українському визвольному рухови, звязуючи справу визволення України з походом Гітлера на Україну.

НАРОДНЯ ЖЕРТВЕННІСТЬ

Це наголовок статті, що її помістив канадійський часопис „Українські Вісти" (ч. 42). Піднесені там завваги дадуться у многому примінити теж і до життя американських українців. Особливо, коли стверджується, що в нас все і всюди жертвує тільки ідейна частина людей, себто — меншість. А далі, коли завважується, що наша культура, наші народні установи, видавництва книжок, а зокрема наша преса, не розвиваються тому, що загал замало тими справами цікавиться, замало їх попирає і замало відзивається на поклики складати жертви на такі цілі. Крайна пора, щоб над тими справами застановитись основніше. Бо так є, що жертвенність зачинає серед нас підупадати, а часи такі, що вимагають від нас поширення народньої праці на всіх ділянках. Без загальної жертвенности це ніяк не піде. На тему жертвенности читаємо в згаданій вище статті між іншим таке:

Що то є жертвенність?

Коли хтось добровільно й невідплатно передає частину особистого майна або своєї праці на якунебудь ціль у руки другої особи, або на церкву, товариство, публичну інституцію або навіть державу, то це називається жертвенність.

Жертвенність має всобі завжди вищий, внутрішній, душевний мотив або чувство, яким кермується жертвуюча особа, щоб посвятити щось зі свого майна або особистої праці для цілей, що лежать поза його особистим, приватним інтересом.

Те чувство є — подібно як інші чесноти — у ріжних осіб ріжно розвинене. Є люди, які ніколи нічого не жертвують на ніяку ціль, хоч вони є заможні, або й дуже багаті. Але є знова й такі, у котрих чувство жертвенности стоїть на першім місці між всіма іншими чувствами. Це такі вийімкові особи, які не лиш на словах, але й на ділі посвячують часом ціле своє майно для добродійних або інших публичних цілей, для піднесення або скріплення добробуту загального, людського.

Які є роди жертвенности і які її цілі?

Жертвенність як чеснота, звичайно не міриться, а бодай не повинна міритися тільки висотою жертвованого майна чоловіка, або його особистим добробутом. Чувство жертвенности можнаб назвати „найсвобіднішим" зі всіх чувств і чеснот чоловіка. І дуже багатий і дуже вбогий чоловік може бути жертвенний, коли тільки хоче. Всім нам повинно бути відоме зі св. Євангелія оповідання про вбогу вдову, яка жертвувала тільки лепти для потреб святині. Ісус Христос, видячи її жертвенність, сказав, що вона „найбільше" жертвувала, бо жертвувала все, що мала. Тому під оглядом свого морального значіння жертва міриться справдішньою висотою жертвованої частини майна, себто тим, який наслідок викликує та жертва на добробут жертвуючої особи. Це значить: жертва є тим більша, чим більше вона відбивається на матеріяльнім добробуті жертвуючої особи і чим більше вона походить зі щирої душі та з гарячого бажання помогти шляхотному ділу. Коли мільйонер жертвує один долар на приклад на будову шпиталю або сиротинець, то той його один долар є такою „жертвою", але такою, що не стоїть у ніякому відношенні до його загального майна. Зате **жертва один долар, що походить від дуже вбогої особи, є справдішньою жертвою**, бо брак того долара дається або може датися добре відчути в щоденному життю тої вбогої особи.

Кожна жертва має тим більшу вагу, чим благороднішому, тривалішому добру вона має служити. Жертва дана жебракові є також жертвою, що походить з чувства милосердя, але та жертва є тільки хвилевою поміччю і то лиш для одної особи — для вбогого жебрака. Така жертва має велику вартість перед Богом, але оскільки більшу вартість має жертва, коли вона призначена, наприклад, для приюту десятків опущених дітей.

Жертвенність серед українців.

В давніх століттях, ще за княжих часів, жертвенність українських князів, боярів та багатих купців була відома на всю Европу. Особливо зазначилася велика прихильність української маґнатерії в її жертвенности на справи Церкви й публичного виховання. Відтак, по упадку князівської доби, наступив — як відомо — період цілковитої державної і суспільної анархії на українських землях, яка панує по нинішній день.

Жертвенність українського народу на публичні цілі зачала вироблятися доперва в кількох останніх десятиліттях. У нових часах, коли вся наша маґнатерія була винародовлена й опинилася душею й тілом при московськім і польськім жолобі, жертвенність на українські культурні цілі спала на плечі самого народу.

Народньою жертвенністю побудовано на Західній Україні великі добродійні й освітні інституції. Вистане згадати тільки Просвіту, Рідну Школу, Т-во ім. Шевченка, Народню Лічницю, українську кооперацію і т. д. Всі ті інституції мали загально - національний характер і кожна жертва, яка йшла на ту ціль, була цеголкою, що помагала піддержувати цілу українську народню будівлю. Та рік тому на наші західні землі хлинула страшна московсько - большевицька орда й до тла зруйнувала всі національні надбання, добуті жертвою гроша і праці поколінь.

З НАГОДИ ВІДВІДИН

Ще тому три-чотири тижні деякі політичні оптимісти та ворожбити проповідували розрив між Сталіном і Гітлером.

Та два диктатори показали щось цілком інакшого. В Берліні, як знаємо, відбулися довгі розмови Молотова - Скрябіна з Гітлером і німецькими лідерами. Нема двох слів, що наради були важні як для Німеччини так і для СССР. Німеччина опинилася в сліпій вулиці. З Англією легко не пішло. І не іде так легко з перетягненням Петена та ген. Франка, бо ні Віші, ні Мадрид не поспішили виповісти війну Англії. А тут ще біда з Італією, що виявляє себе безрадною в Греції. Ось тому і так треба Німеччині якогось нового „успіху". На тому тлі й зродились відвідини Молотова.

Припускаючи, що зміст розмов між росіянами-кличів „світової революції" (большевики) та „оборонцями світової цивілізації перед большевиками" (німці) матиме величезне значіння на дальший хід війни, українського читача цікавить найбільше таке питання: Що пригнало Молотова до Берліна? Самопевність Росії в її силу чи страх перед німецькою військовою машиною? Чи Сталін просив, чи диктував Гітлерові?

По всім правдоподібностям, оба диктатори потребували себе взаїмно. Дуже можливо, що вони договорилися до того, що Росія приступить до бльоку тоталітарних держав. Можливе те й інше.

Все це можна устійнити щойно по якомусь часі, коли піде в рух акція, сплянована та інспірована в Берліні. Та так виглядає, що Росія вийде з повними пригорщами, а Німеччина платить своїм престіжом і територіями, на які сама мала апетит. Наслідок цього такий, що Англія приготовляється до гострішого курсу своєї політики відносно Росії. Вона переконується, що Росія знову заграла зрадливо „тріка".

Гітлєр, як видно, приняв відому Бісмарківську формулу, що середня й східня Европа повинна бути збудована на співпраці.

Поїздка Молотова до Берліна та затіснення співпраці між СССР і Німеччиною, це тверджений горіх для тих українців, що звикли були прийдивлятися до гітлерівсько - сталінської спілки як до чогось, що сталося хвилево, й що завтра вже обернеться у велику катастрофу для Росії та її зненавидженого режиму. Тепер бачимо, що та спілка зі своїм „новим ладом", у виданні Гітлера - Молотова, припечатує долю десятків мільйонів українців.

З нагоди розмови Гітлера з Молотовим варта пригадати, що писав Гітлер у „Майн Кампф" про таких як Сталін і Молотов. А писав таке:

„Не забуваймо, що керманичі сучасної Росії — це звичайні злочинці, злиті кровю; що це викидки людства, що перевернули велику державу, вирізали та вибили мільйони та їх провідну еліту з найбільшою жаждою крови й більш як десять років виконують найстрашніший режим тиранії за ввесь час історії".

З ось такими людьми засіли тепер у Берліні Гітлєр і його компанія до „сердечної" розмови, як завести справедливий і чесний порядок у світі...

Камакуна в Японії твердить, що його статуя Будди є найбільшою фіґурою на світі з головою Будди, що має в обводі 36 стіп, обличчя 16 стіп, а губи є довгі на 3 стопи.

У Північній Америці живе приблизно 80,000 родів комах, з яких 10,000 є шкідливою язвою.

З ХОЛМЩИНИ

Ворожі чинники на Холмщині шукають усіх можливих способів, щоб у своїй злобі ширити заколот.

Вони заздро дивляться на передачу Холмського Собора, **затвердження** кандидатури проф. Огієнка на Архієпископа Холмсько - Підляської Єпархії, на розвій українського шкільництва; та сичать мов гадюки. Ті шовіністичні недобитки, ендецькі та кацапські ширять тепер серед нашого селянства і міщанства неймовірні поголоски про те, що — мовляв, українців виселять кудись на Лемківщину, то знову, що в Карпатську Україну, а навіть у Басарабію, а не виселять лиш тих, які заявлять себе росіянами чи поляками. Поширюють ще й поголоски, що мазури займуть українські землі, а українці підуть на робити. Висновок: не треба признаватися до українства. Поширюють також несамовиту сплітку, що українці будуть виарештувані, та що вже у Кракові і по інших містах вони сидять за кратами, так, що завтра чи післязавтра прийде на місцевих черга. Значить, людина повинна ховатися із своїм українством. Поширюють і таке, що Холмщина буде комусь віддана, а тому зайво цікавитись якоюсь культурно - освітньою чи господарською працею, та краще заздалегідь тікати чи відмовлятися від всього, що українське...

Холмщани пережили жахливі часи за Польщі, як палили церкви або підчас самої війни, тому тепер їм важко встоятися проти злобних, провокаційних чуток, — з їхніми пошарпаними нервами все вже видається можливим.

У висліді тієї метушні — ослаблення життєвої енергії і деморалізація, що, очевидно, було метою тих, хто ці чутки сіє. Вороги для своєї злочинної роботи використовують кожну нагоду. Нашим селянам бракує землі, бо польська влада не давала їм купувати ні приватно, ні підчас парцеляції; на кожному шматку осаджували поляків - кольоністів і військових осадників, забирали для них навіть церковні землі. Селяни сподівалися, що ці землі, споконвічно українські, будуть тепер їм передані. Колиж почали зявлятися нові польські осадники й осідати на землях тих українців, що тікаючи від поляків, опинилися над Бугом, безземельні чи малоземельні наші селяни попали в розпуку.

І цей мент найкраще використали ворожі чинники, пускаючи по селах чутку, що в найближчих днях загалом усі українські землі займуть поляки, а українців виселять.

Українські Допомогові Комітети й усі свідомі громадяни докладають тепер зусиль, щоб поборювати поголоски і виясновувати кожному, звідки вони походять та кому на них залежить.

Другим таким засобом до припенення злочинної роботи спліткарів булоб якнайшвидше обсадження волостей українськими війтами й секретарями, а також усіх інших установ українських службовиками. Та цього окупаційна німецька влада не робить.

ЗМІНА АМЕРИКАНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТАКТИКИ

ВАШИНГТОН. — Американська армія ґрунтовно змінює свою військову тактику. Відтепер піхота не буде наступати в формаціях, як це було в минулій світовій війні, але буде достроюватись до машинових загонів і наступатиме разом з повзами та артилєрією, ховаючись за повзи. Ця тактика уподібнюється до німецької з теперішньої війни.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(81)

— Ні, пане-брате... Просто сказати — купив та й усе.

— Ого! — аж крутнувся в сідлі Проноза. — То ти багатир?... Старий десятками літ і своєю й чужою кривавицею обростав, а ти, — відразу з козака - голоти — шапка бирка, зверху дірка, травою пошита, вітром підбита — та навпростець у дуки-сріблряники скочив!... Яким чином? Де гроши стільки набрав?... Жида якого чи багатого пана зарізав?

Крига засміявся.

— Цур їм, пек, і жидові твоєму й панові! Нехай живуть собі, поки на охочого зарізяку натраплять... Я панебрате, прихував свої достатки з козацького промислу. Тільки й того, що не розвіяв їх по жидівських та вірменських кишенях у Гасан-Баші*) за січовими окопами, як інші це робили.

— Хм... Мудро, далебі, мудро, — крутнув заздро головою сліпий. — Ти, либонь, із посполитих?... Це тільки з посполитих такі вириснуються.

— Які?

— Хитрі та мудрі, що знають ціну грошам. Я й тоді, як із тобою спізнався, бачив, що не козацька в тебе вдача.

— Та чому?

— Козак, пане - брате, живе не глуздом та розумом, а серцем...

— Ну, й по дурному! Тому й ота шапка-бирка й уся кінша дурниця.

— То, Денисе, що кому: іншому його ота козацька семиряга лихая, що й на хліб нетожа, дорожча за панські шати дорогі, бо в ній воля, й він сам собі пан.

— І нехай буде сам собі пан, а я волію бути паном і сам собі й доброму хуторові, повному всякого добра ще, опріч тієї волі. Моя, пане-брате, воля ліпша.

— Може й твоя правда... — промовив тихо Проноза й замислився.

Їхали довшу хвилю мовчки. Крига позирав на сліпого товариша й посміхався. Дуже добре памятав, що це за людина, тому й знав, як до нього підійти. Розрахунок був певний: розпалити заздрість і хвиість голого, як бубон, та ще й з пройдисвітською вдачею, товариша, поманити доброю базаринкою й використати для задуманої цілі.

— Чорт його зна! — з озлістю раптом озвався Проноза. — І вміють же люди... А ти вертаєшся — куди? — й сам допутя не знаєш... з чим? — із кількома щербатими шаблями в чересі та здірками в кишені... Продаси коня, пропеш угорноване, кобзу на плечі, поводатаря за плече та попід віконню... Ех, доля козацька-невольницька!... Тиж як... може й оженився вже?

Крига відповів не зразу.

— Радуб душа в рай... — зідхнув він.

— А що хіба? Дівки не накинув оком?

— Може й накинув, та небагато з того пуття. Не дається. Капшук червінців дав би тому й на поверне держиво до самісінької смерти на хуторі, хто поміг би мені взяти її.

Проноза аж слинку ковтнув і облизався.

— А яка поміч? — запитав.

— Та не важка, а без неї нечого не вдію.

— Я міг би?

— Що?

— Таж у пригоді тобі стати! — аж дратувався сліпий із нетерплячки.

— Ти? — умисне барився відповісти Крига. — А ті... — він озирнувся на тих чотирьох, що їхали поодаль і про щось палко сперечалися, — ті теж до Канева вертаються?

Проноза аж на лиці змінився.

— Та на дідька вони тобі?! — вигукнув. — Ти кажи, що треба зробити... Вбити кого, зарізати?... Вбю й заріжу кого хоч і я: за таку ціну хоч і знов у неволю, аби на палю не потрапити. А ті — лише до Канева, а під Каневом звернуть до свого села, — почав уже брехати Проноза.

Крига помовчав іще якусь хвилю, ніби обмірковуючи щось, далі промовив:

— Добре... згода... Поможеш мені й дістанеш обіцяне ти, Стаху, але гляди, щоб потім, як треба буде, не зрікся.

— Хто? я?! — обурився Проноза. — Здайся й поклавсь на мене, як на турецький мур!... Тільки скажи, що треба зробити.

— Дурниця... нічого тяжкого й страшного... Потім скажу...

— Ну, гаразд. Та глядиж і ти... той... не обдури, а то роздумаєш, та комусь інш...

— Слово твердо, Стаху, — сказав Крига. — та й певен я, що ти це зробиш краще за своїх товаришів.

— От і гаразд! — прояснів Проноза, здійняв із плеча кобзу й, кинувши поводдя, вдарив гучно по струнах.

„Ой, не Байда мед-горілочку
Та не день, не два і не годиночку..."

Буйна, пристрасна козацька дума-пісня покотилася степом, відгукнувшись у скелях над Тясмином.

Крига лукаво посміхався в ус.

ЧАТИНА ЧЕТВЕРТА.

XX.

Тепла літня ніч. Море дріма. Злегка погойдуючись на його чорнім спокійнім лоні, незримо й сливе безгомінно линуть уперед на схід чорні привиди потуги січової. Та й хто міг бачити їх, стежити за ними, коли вони завжди звявлялися там, де їх найменше сподівано. Тільки зорі в високостях єдиними свідками привітно кивають їм назустріч і вслід, а цікавіші з них падають у море й пропадають їх далеко-далеко й довго-довго, граючись, як діти, в темній купелі морській, поки перші вісники гордого дня не нагадають, що час їм на спочив...

(Дальше буде).

*) Базар біля Січі.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДЕ ДИКТАТУРА?

Коли оноді Вендел Вилкі, що був кандидатом Републиканської Партії, заявив на радіо, що він думає далі провадити опозицію проти політики президента, уряд не заповідав з того приводу ніяких репресій.

Можемо собі представити, що сталося би навіть з найбільше визначним чоловіком у тоталітарній державі, який важився би виступити проти керманича держави. Знаємо, що сталося у 1934 році з тисячами людей, що не зовсім годилися з Гітлером. Знаємо, що сталося з Троцьким і троцкістами. І знаємо, що в Італії навіть король не сміє сказати слова критики.

Звісно, це не перешкаджає прихильникам тоталітаризму називати уряд в Вашингтоні диктатурою.

ДЕ РІЖНИЦЯ?

Питається американський журналіст Реймонд Клепер, чому американці відносяться так толерантно до виступу Вилкого проти Рузвелта.

Каже: „Вилкі приняв одну реформу Рузвелта за другою. Рузвелт приняв капіталістичну систему, котру Вилкі пробував представити нам як свою спеціяльну власність. Межи цими двома людьми є лише та ріжниця, що кожний з них на що інше кладе натиск. Ось і все".

„Ось чому народ може собі дозволити бути терпимим в цій справі й дозволити опозиції говорити свобідно. У рамках американської системи ми можемо дискутувати свобідно про подробиці (системи). Наша терпимість одначе скінчилася би, якби була загрожена наша система. Ніяка система не може напрошуватися на знищення себе самої. Ось чому ми не даємо повної свободи слова комуністам і націстам. Ми можемо мати й нашу національну єдність і горячу політичну дискусію".

ЧИ СПРАВДІ?

Коли Реймонд Клепер каже, що ніяка система не може напрошуватися на своє знищення, то не має слушности.

Про февдально - капіталістичну систему царської Росії можна сказати, що вона сама своїми зловжитками аж напрошувалася на знищення. І чи не робила Польща того всього, на що її було стати, щоби себе знищити? І про покійного Чеймберлина сказав один американський журнал, що ніхто стільки не причинився до британської імперії, скільки цей британський імперіяліст.

ЄДНОСТИ ЩЕ НЕМА?

Рівночасно з появою статті Клепера, і то звичайно в тих самих часописах, появилася стаття іншого американського журналіста, Джана Фліна, під наголовком: „Проблема ще далі існує", в котрім говориться:

„Як звичайно, зовсім подібно, як інші народи, так і ми, живемо словами. Цим словом, яким ми тепер живемо, є слово: національна єдність. Це є знаменните слово і для вживання на зборах, і я не можу найти кращого способу, щоби дати розголос національному розєдненню, як відбувати збори за національну єдність, коли нема національного розєднання".

Через це, що в Америці є багато розєднання про ріжні справи, як: господарський стан краю, війна, в Америці є багато людей, які „не люблять подивитися зблизька на всі неґарні факти й які тому воліють задоволятися відбуванням віч за національну єдність".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕМБРИДЖ, ПА.

Ювилей Хору.

В неділю, дня 20. жовтня, відбувся ювилей хору при українській греко-кат. церкві, з нагоди його 25-літнього існування.

Ювилейне свято зачалось святочним концертом з промовами і виступам хору під дириґентурою п. Л. Кухтина. Хор виступив у числі з 50 співаків, всі в національних одягах. Він отворив святочний концерт піснею „Всі язици".

Відтак виголосив вступне слово д. М. Мицак. Переповів історію хору і зазначив, що хор завсіди брав участь в національних святах, виступав перед американцями і давав розголос українському імени. Також давав театральні вистави, показуючи нам картини з рідних земель.

Кожного року перепроваджується по вулицях збірка (так званий „теґ дей") для українських інвалідів, а члени хору брали в таких збірках участь.

При кінці своєї промови д. Мицак представив паню Анну Іжак, що вже 24 років співає в хорі, а теперь то вже з двома дочками. Появу пані Іжак присутні приняли оплесками. Треба зазначити, що пані Іжак роджена в Америці, але дуже любить український нарід і українські пісні й в такім дусі виховує своїх дітей.

Дальше хор відспівав цілий ряд українських народних пісень й інші. Декотрі пісні співано в супроводі піяна на котрім приґравала п-на Дорота Іжак. Ювилейний виступ хору зробив на присутних приємне враження, бо хор співав якнайкраще. Програмові точки були виконані по мистецьки, і їх винагороджувано рясними оплесками. Найкраще присутним подобалась пісня „Огні горять".

При кінці концерту, говорив о. П. Олексів з Пітсбурґа. В своїй промові згадав за початки нашої іміґрації, порівнуючи стару іміґрацію з тут родженою молодою і виказуючи, які є між ними ріжниці.

Стара іміґрація, що приїхала сюди, а над котрою панували чужі, то була неначе той знімчений Юрко, що не знала свого правдивого національного імени й ріжно себе називала. Не вміла сказати, чиї є сини, ким і за що закуті. Стара іміґрація побудувала церкви, позакладала ріжнородні орґанізації, але не будувала шкіл, де наша молодь моглаб виховуватись в народнім дусі. В недавній світовій війні, повстали в Европі нові держави, повстали вони при помочи синів іміґрантів, що ані мови своїх батьків не знали, але в їх серцях мали любов до рідних сторін їх родичів.

Звертаючись до хористів, бесідник взивав їх до народної праці, до любови краю їх родичів. Прийде слушний час, що і наша молодь з Америки причиниться до відбудови української держави, казав бесідник, бо нарід, що має свідому молодь, ніколи не пропаде.

Місцевий парох о. А. Крохмальний, зложив подяку присутним і висказав свою радість; що може бути на такім святі, бо в рідним краю цього не можна було влаштувати. Там священик не був вільним навіть у церкви, бо виголошувані проповіди, були списувані шпиґунами. Відспіванням „Год Блес Америка" та „Ще не вмерла Україна" закінчено ювилейний концерт.

Другу часть ювилейного свята, святковано бенкетом.

До гарно застелених столів засіло поверх 350 гостей, між ними чимало чужинців, а о. Й. Шмондюк, отворив бенкет молитвою. Відтак голова ювилейного свята, п. Іван Савчишин, покликав на товстмейстра, п. Й. Дружицького, предсідника місцевої шкільної управи (president of the Board of Education), що своїми дотепними словами розвеселював гостей.

Підчас бенкету — говорили американці, урядники містові і повітові, як E. H. Markey, повітовий комішенер, J. J. Bozle, член шкільної ради, Vincent Borcia, голова містової управи, P. Reising, кандидат до конґресу, і R. Hamilton, кандидат до леґіслятури. Всі вони хвалили наш спів і нашу музику і казали, що наш нарід є чесний і є добрими горожанами цеї держави. А звертаючись до молоді, що численно прибула на бенкет, взивали, щоб вона любила свій нарід, свою мову, та щоб плекала національну традицію. Також говорив предсідник хору, п. А. Мицак, і оо. А. Теодорович, С. Кнап, Й. Шмондюк, П. Олексів, А. Крохмальний, М. Киндій, і Г. Монета, місцевий парох карпато-українскої парохії. Між промовами співав хор.

На бенкеті був вибір, найкращої українки, королевої з Ембридж. Вибраною зістала п-на Ева Вацло, донька заслужених наших громадян, і членкиня хору. Голова ювилейного свята подякував всім гостям, що так численно на таке свято прибули.

По бенкеті була забава з танцями.

Й. Литвин.

Річне вживання самоходу до їзди, потягає за собою кошти, що виносять нормально від $150 до $200.

МОЛОДИИ СВ. МИКОЛА.—У деяких околицях Швайцарії є звичай, що дня 6. грудня збирається прості дарунки, якими потім учитель обдаровує незаможних. Один з учеників перебирається за „Санта Клоса".

З ДНЯ

„ПОСТУПОВЦІ".

Нинішня доба дуже багата на всякого роду „поступовців" і „лібералів". Все у них „поступ": Йдуть вперед — поступ; стоять на місци — поступ; відступають взад — поступ. Коли стоять на місци і кроку вперед не зроблять, то це в їх очах „розвага", „далекозорість", „холоднокровність", „видержування на позиції". „Краще сидіти тихо і нічого не робити, ніж поповнювати легкодушні вчинки", говорять вони. Колиж відступають так, що гублять пяти, то й тоді це „ поступ", бо, мовляв, „краще податься взад, ніж зломитись". Так як життя чоловіка може лиш старітись а не молодніти, так і всі вчинки таких ґеніяльних поступовців можуть бути з кожним днем лиш поступовішими, а ніколи реакційними, чи консервативними.

Консервативними за те є всі ті вчинки, яких довершують їхні противники. Їх противники це така нещасна порода, що щоб вона не зробила — все це назадницьке, реакційне.

ХАРАКТЕРИСТИКА „ПОСТУПОВЦЯ".

Вестбрук Пеґлер в „Н. Й. Ворлд-Телеґрам" з 9 листопаду, на адресу тих поступовців-лібералів говорить:

„В останніх восьми літах я навчивсь бодай того, що нема на світі більших біґотів, від чоловіків і жінок, що називають себе лібералами і працюють для лібералізму по ріжних комітетах, поборюючи одне, а заступаючи щось інше. Деколи вони дістають посади в урядових комісіях, в яких вони дуже легко викликують клопоти, з причини своєї нетолеранції.

„Як тільки новий розділ прийшов до влади я почав розуміти, що щоб погодитись з лібералом треба напочатку зробити йому чимало уступок, а опісля все погоджуватись з ним; або бути напятнованим реакціонером, що має означати щось дуже поганого. Вдійсності реакціонер не конче мусить бути злий. Бо коли якийсь рух посунеться задалеко, добре коли появиться протиділання".

СВАРКА „ЛІБЕРАЛІВ".

„По якімсь часі", говорить далі Пеґлер, „я почав завважувати, що ліберали не могли погодитись між собою. Вони все розпочинали між собою дрібничкові свари, які деколи виростали на гіркі особисті колотнечі, в яких обі сторони були незаперечно безсумнівно праві. Стало ясним, що кожний, що не був професійним лібералом і не мав налипки лібералізму не матиме у них тих прав, які вони між собою зобовязались шанувати. Їх письменники досить довільно поступали з особистими обидами і уразами, основанними на чистих сплетнях. Вони повторяли уроєні факти і припущення про людей, яких вони зовсім не знали, аж доки ці неправди не набрали у них вартости правди. Назагал, вони дуже кепські репортери. А тому, що вони все заступають якийсь один чи другий погляд, вони з привички закривають відомі їм факти, коли ті факти противляться їхньому поглядові".

ПРИКЛАД З ДЖАНОМ ЛУЇСОМ.

Як приклад цього ліберального поступовання Пеґлер наводить таврування Джана Луїса, голову К.П.О., з боку поступових і лібералських кол, за його піддержку републиканського президентського кандидата Вендела Вилкого. Ті ліберальні і поступові кола називають нині Джана Луїса „мстивим безоглядним деспотом, який не зносить, коли хтось не погоджується з ним". Пеґлер каже, що він давно уважав Джана Лулса за такого деспота. Але Луїс був колись в ліберально-поступовім таборі і тоді ті ліберали обороняли Луїса, приписуючи йому найшляхотніші прикмети. Зате на Пеґлера вони накидались грубою лайкою, коли той критикував Луїса. Тепер вони самі називають Луїса безоглядним деспотом. А чи можливо, щоб деспотом Луїс став впродовж кількох днів, щойно від хвилини виголошення своєї промови в користь Вилкого? Чи не більш правдоподібним є це, що деспотом він був уже здавна, але наші поступовці просто брехали, коли приписували йому ліберальні прикмети?

ЧИСЕЛЬНА ПОРОДА.

Читаючи ті слова Пеґлера насуваєтся думка, що ті „поступовці" і „ліберали", що захвалюють в фанатичний спосіб своє й безоглядно критикують чуже, знаходяться в кожній суспільности, включаючи нашу. Це, видно якась душевна пошесть, якась ґрипа, яка не знає державних границь, не признає мови, народности і вдаряє у всіх однаково. Тих вузькозорих, впертих, зарозумілих фанатиків, що сухої нитки не лишають на своїм противнику, маємо багато і ми в себе. Вони також вимагають від інших безнастанних уступок за ціну їхньої „співпраці". Засланяючись високопарними фразами про демократію, поступ, лібералізм, свободу думки, вони в дійсности підкопують справжню демократію в її основах і нишком промощують шлях для деспотизму.

ВЗИВАЮТЬ МОЛОДЬ ПОКИНУТИ ДЕ ҐОЛЯ

ВІШІ. — Французький уряд взиває молодих „збаламучених" хлопців, що пішли за ґен. де Голем і його рухом „вільних французів", щоб покинули звязки з „неґідними провідниками", а уряд їх помилує. Зате, каже уряд, не буде ніякого помилування для провідників. Далі уряд в Віші оголошує, що в армії ґен. де Ґоля находяться бувші „червоні частини", що боролись в Еспанії проти ґен. Франка.

Людське тіло, як кажуть вчені, підлягає 1,600 ріжним недугам і недомаганням, з яких найзвичайніше є перестуда.

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(ВАШИНҐТОН, Д. К., 24-ГО ТРАВНЯ 1940). ЗВІТ З НАРАД. (2)

Заява голови Конґресового Комітету.

Голова Конґресового Комітету, Микола Мурашко, подякував приявним за довіря та вислів роботу Конґресового Комітету як слідує:

Як тільки серед зорґанізованих американських українців виринуло питання скликання одного всенародного Конґресу, повстала рівночасно ґадка і бажання, що цей Конґрес мусить бути однодушною маніфестацією українського народу в його боротьбі за Самостійну, Соборну і Народоправну Україну.

Згідно з цим бажанням, уряди чотирьох найбільших запомогових орґанізацій спільно взяли на себе цей великий обовязок. Щоб успішно перевести Конґрес, щоб забезпечити нашу єдність, яку має цей Конґрес заманіфестувати перед світом, Конґресовий Комітет, зложений з представників чотирьох запомогових орґанізацій, по довгих переговорах і нарадах виробив основи, на яких можна було орґанізувати і скликати цей Конґрес. На ці основи опісля дістав повну згоду всіх інших центральних українських орґанізацій.

Ми твердо віримо, що скликаючи один спільний Конґрес шляхом порозуміння чотирьох запомогових орґанізацій, ми виконали бажання всіх українських громадян. Віримо, і тепер знаємо, що всі зібрані делеґати вповні одобряють те, що Комітет дотепер зробив, та поможуть нам перевести Конґрес до кінця в порядку, достойно та ґідно.

Промова сенатора Дейвиса.

Гром. Мирослав Січинський представляє Конґресові республиканського сенатора Джеймса Дж. Дейвиса (James J. Davis) з Пенсилвенії.

Сенатор Дейвис у своїй довгій промові сказав, між іншим таке:

Приходжу сюди як один з тих, що родились у чужих краінах. Наші предки і багато зпоміж нас, що зібрані тут сьогодні, родились на чужій землі. Ми принесли з собою і пересадили на плодючому ґрунті цеї молодої нації найцінніше з того, що наші рідні країни розвивали в собі на протязі століть. Ми лишили за собою те, що ми вважали недобрим і несправедливим. Американський спосіб життя не є витвір одної групи народів Він зложений з найліпших цінностей, принесених ріжними національними групами і засаджених на ґрунті цеї нації. Ви справедливо можете гордитись тим, що українці виконали свою частку в тому ділі.

Українці мають своє окреме значення для американського народу. Їхня традиція була завсіди перенята духом жертвенности. Все, що ви дали Америці, ви давали вільно і з щирого серця. Ви не жадали нічого в заміну за свободу. Українці вміють тяжко працювати і мають невмирущу віру у все, що добре. І сьогодні ви зібрались тут тому, що вмієте створити собі ідеал і змагати до нього з усією впертістю, що властива вашому народові.

З своїми природними багатствами і вигідним положенням над Чорним морем, Україна була пожаданим шматком землі для чужих держав у минулому. Тепер вона находиться під чужим правлінням і є предметом зазіхань багатьох імперіялістів.

Але в Україні все ще горить полумя волі. Продовж століть чужі уряди старались загасити те полумя, що про нього колись Волтер сказав, що це є „бажання України бути вільною". Історія українського народу це в загальному історія війни визиску, переслідувань, закріпощення і боротьби за волю. Але ніщо не змогло знищити в ньому бажання волі і незалежности. Завдання ваших земляків не є неможливе тому, що вони вже закоштували волі. У році 1918 створення українського уряду в Києві доказало, що український нарід є постійно на сторожі. Його час ще прийде знов.

Ви здаєте собі справу, що український нарід може здобути собі належне йому право бути господарем у власній хаті тільки своїми власними силами. Але ви розумієте теж, що буде лекше йому здобути своє право, якщо в Европі переможе демократична свобода. Вашим обовязком звернути увагу цілого світа на недолю ваших земляків.

В середовищі американських свобід ви доказали безперечно, що українці здібні правити сами собою. Ви збудували великі орґанізації, численні з них на братській основі. Як прихильник братських орґанізацій, мушу сказати: Якщо діти України розуміють працю братських орґанізацій так добре як ви, тоді вони заслуговують бути панами власної долі на тій землі, де вони живуть і працюють від непамятних часів.

(Дальше буде).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIANS MOVE TO FIGHT NAZISM

Formation of a "Ukrainian-American Committee to Aid the Allies" was announced in the **Triden**, English language organ of the Organization for the Rebirth of the Ukraine (ODWU).

A statement by the committee calls upon all Ukrainians in the U. S. A. to support the Allied cause, giving among other reasons the fact that "Nazi and Fascist press, radio and even official circles gave expression to pro-Ukrainian views, falsely championing the democratic cause of Ukrainian independence based on self-determination, faithlessly holding out baseless promises to those Ukrainians who were desperately in need of aid, seeking to use the Ukrainian problem as a weapon in diplomatic negotiations with Poland, Czechoslovakia, Rumania, and above all, Russia. As a result the world saw only the unscrupulous hand of Nazism and Fascism behind the Ukrainian movement and refused to believe in that movement's own merits and intrinsic strength."

PM, in an article published last Sept. 1, called attention to the fact that some federal authorities were concerned with misuse of Ukrainians in this country by Hitler's agents, under false promises of assistance in a nationalist movement, although the same authorities paid tribute to the high standing of the Ukrainian-American group generally as good citizens and efficient workers.

The following names of committe members were signed to the appeal: Dr. Alexander A. Granovsky of St. Paul, chairman, and head of the ODWU; Theodore Swystun, of Philadelphia; Basil Onyshkow, an attorney of Pittsburgh; Albert Dachuck, an attorney of New York, and Roman Lapica, editor of the **Trident**.

The ODWU is an activist organization working for Ukrainian nationalism, and is numerically small among Ukrainian-American organizations, having a membership of about 2000. It has frequently been in dispute with other Ukrainian-American organizations relative to methods adopted.

Mr. Lapica is also the head of an affiliated youth movement, seeking to arouse the sympathies of native-born American youth for the Ukrainian independence movement.

(PM, November 15, 1940)

ЯК ЗАПОБІГАТИ ПОРОХНЯВІННЮ ЗУБІВ

У будуччині правдоподібно будуть діти щепити проти порохнявіння зубів так, як тепер щіпиться проти занедужання на чорну віспу. А наразі, щоб вдержати зуби у здоровім стані, головно в дітей, треба їсти якнайменше солодощів та вдержувати зуби в чистоті.

Антисептична вода до полокання уст не запобігає псуттю зубів. Так каже д-р Росел В. Бонтинг, професор університету в Мишиґен.

Давніше припускали, що антисептична вода повинна запобігати порохнявінню зубів, яке спричиняють бактерії. Однак так не є. Організм, що викликує псуття зубів, є охоронюваний особливішою поволокою, так, що антисептична вода не може дістатися до коріння зарази. Але можливо, що ще винайдуть антисептичні середники, які будуть могти повздержати розвиток недуг зубів.

Чистий зуб не може порохнявіти, одначе форма зубів є така, що їх неможливо вдержати цілковито чистими. Також ніхто не твердить, що сильні зуби менше улягають порохнявінню від слабших. Нераз вже траплялося, що сильні зуби підпадали порохнявінню, а слабі ні.

Також пожива, що містить в собі вапняк і фосфор не запобігає псуттю зубів. Д-р Бонтинг завважує, що цукор теж багато причиняється до псуття зубів. Тільки невеличке число з тих дітей, що одержували малу скількість цукру, терпіли на псуття зубів, хоч з другої сторони одержували вони в своїй поживі дуже малу скількість вапняка, фосфору і вітаміни Д. Коли ті діти замість добре дібраної для зубів дієти, почали одержувати більше цукру, негайно можна було між ними завважати більше число таких, що мали зіпсуті зуби. Тому саме і треба дітям якнайменше давати до їди солодощів.

Також є ще й інша причина, чому в дітей у Злучених Державах і Канаді так вчасно починають псуватися зуби. Цею причиною є те, що діти і молодь одержують до їди мягкий хліб і загалом їдять мягку поживу. Коли хліб трохи засохне й тим самим ствердне, тутешня молодь не хоче його їсти. А повинно бути навпаки. У багатьох околицях Европи їдять хліб такий засохлий, що діти ледви потраплять його перекусити, як то кажуть, мало не поломлять собі на нім зубів. Одначе їдою такого твердого хліба скріпляють зуби й ясна, що стаються сильні і видержалі проти всяких зубних недуг. Звідси походить те, що прибувші до Америки і Канади батьки мають далеко ліпші зуби як їхні тут роджені діти, хоч вони вже дуже вчасно починають вживати щіточок до зубів і взагалі добре доглядати своїх зубів, про що їхні батьки в старім краю цілком не думали.

ДЛЯ НАЦІСТІВ — ЦЕ НОРМАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

БЕРЛІН. — Націстична преса дивується, що заграничина преса добачує щось дивного в тому, що виселюється французів з Льотаринґії. Каже, що переборщують дуже ті, що пишуть про „виселення 800,-000 французів". І пригадує, що подібне є і з німцями, що мешкали в балтійських державах, Румунії чи тих краях, що тепер є під Советами. Далі додає, що тепер в Франції є „сотки сіл, що стоять порожні".

Смертність між немовлятами чоловічого роду є більша як між немовлятами жіночого роду.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Наука міжнародних танків.

„Ди Ню Йорк Таймс" з 10. листопаду б. р. подає, що в „Карпатія Гол" (217 Іст 6 ул.) буде відбуватись кожної пятниці вечером, почавши від 15. листопаду, наука міжнародніх танків, для старших, получена з танцями, в яких виступатимуть групи танцюристів ріжних національностей. Вступ дозволений для усіх за оплатою. Танцями буде проводити п. Михайло Герман, відомий інструктор міжнародніх танків, що проводив ними підчас Світової Вистави в Ню Йорку в „Американ Камон". Тепер буде це продовжуватись в „Карпатія Гол". Додамо, що п. М. Герман є добре відомий серед українського громадянства як знавець і вчитель українського танку.

НАДІЇ НА МИР В РОБІТНИЦТВІ

ВАШИНГТОН. — Вилйєм Ґрін, голова А.Ф.П., сказав, що тепер, коли вплив Джана Луїса підорвані і є можливість, що він уступить з К.П.О., виглади на замирення в робітничих організаціях збільшились.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В середу, 30. жовтня, ввечір, померла по довгій недузі у Деслодж, Мо., членкиця 225. від. У. Н. Союзу,

ВАРВАРА ЯНЧАК.

Покійна походила зо села Лужок долішний, повіт Дрогобич, Галичина. Прожила 60 літ. До Союзу вступила 4. квітня 1923. р.

Лишила в смутку дітей: Михайла, Розалію, Анну й Антона, подружені; Андрія і Адама, самотні.

Похорон відбувся всуботу, 2. листопаду, з дому жалоби до костела в Буне Тере і на цвинтар в Буне Тере.

Нехай земля Вашинґтона буде їй пером!

Онуфер Копач, секр.

ЖЕРТВА ЗЕМЛЕТРУСУ В РУМУНІЇ. — Найбільший апартаментовий дім в Букарешті, столиці Румунії, як доносять, упав жертвою землетрусу. В його руїнах найшлися як у западні коло триста осіб.

ТАРЗАН, ч. 156. Богґду ослаблений.

Пазурі і зуби пішли в рух у тим смертельним змаганні, в якім Богґду і леопард боролись на життя і смерть.

Від зубів леопарда відривалось мясо малпи. Кров текла з тузіна поважних ран.

Та вкінці він запустив свої зуби в горло леопарда — так, що той сконав.

Богґду тепер пустився далі на поміч Тарзанові, але по кількох кроках впав, не здужаючи йти далі.